

Universitatea „Babes-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul I

I. Informații generale despre curs

Titlul disciplinei: Seminar metodologic – Introducere în metodologia artei

Codul: HRR 3107

Numărul de credite: 7

Locul de desfășurare: sala 57, clădirea Echinox

Programarea în orar a activităților: luni 16.00-18.00.

II. Informații despre titularul de curs

Nume, titlul științific: Vlad ȚOCA, lector, doctor

Informații de contact: vtoaca@hiphi.ubbcluj.ro

Ore de audiență: marți 14.00-16.00

III. Descrierea disciplinei

Istoria artei este o disciplină relativ recentă. Dezvoltarea disciplinei însă a fost impetuoasă începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea. Secolul trecut a cunoscut o mare diversificare a metodelor de abordare și de cercetare. Acestea au apărut în strânsă legătură cu alte sisteme de gândire care au înflorit în Europa și America în această perioadă.

Scopul acestui seminar este cunoașterea acestor idei care au dus la formarea disciplinei așa cum o cunoaștem astăzi. Vor fi parcurse texte fundamentale ale unor istorici de artă și gânditori importanți care au influențat dezvoltarea acestui domeniu. De asemenea, un al doilea scop este familiarizarea studenților cu diferite formate de text în care istoricul de artă se exprimă.

IV. Bibliografia obligatorie:

- ECO, UMBERTO: *Cum se face o teză de licență*. Craiova: Pontica 2000. pp. 9-16; 157-168. (B.C.U.)
- KULTERMANN, UDO: *Istoria istoriei artei*. București: Editura Meridiane, 1977. (B.C.U. – B.C.U., filiala istoria artei)
- Pächt, Otto: *The Practice of Art History*. London: Harvey Miller Publishers, 1999. (B.C.U., filiala istoria artei)
- HYDE MINOR, VERNON: *Art History's History*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1994. cap. Sociological and Marxist Perspectives. (B.C.U., filiala istoria artei)

V. Materialele folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

Cursul se bazează pe câteva culegeri de texte existente în bibliotecile facultății dar și pe un material vizual variat din banca de imagini a catedrei de Istoria artei. Aceste imagini sunt stocate pe suport de celuloid (diapozitive) sau pe

suport electronic care vor fi proiectate cu a aparate de proiectie (diaproiectoare și calculatoare și videoproiectoare) din dotarea catedrei.

VI. Planificarea/Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

- 1 octombrie 2006: Introducere. Istoria artelor: tipuri de abordări, tipuri de texte. Cum alegem forma unui text. Motivația exprimării în scris.
 - NELSON, ROBERT S. – SHIFF, RICHARD (eds.): *Critical Terms for Art History*². Chicago and London: The university of Chicago Press, 2003. cap. At the Place of a Foreword: Someone Looking, Reading, and Writing și cap. 12: Art History.
 - BALDWIN, MICHAEL – HARRISON, CHARLES – RAMSDEN, MEL: *Art History, Art Criticism and Explanation*. în FERNIE, ERIC (ed.): *Art History and Its Methods: A critical Anthology*⁴. London: Phaidon, 1999.
 - GOMBRICH, SIR ERNST H.: *Normă și formă. Studii despre arta renașterii*. București: Editura Meridiane, 1981. cap. Normă și formă. Categoriile stilistice ale istoriei artelor și obârșia lor în idealurile Renașterii.
 - ECO, UMBERTO: *Cum se face o teză de licență*. Craiova: Pontica 2000. pp. 9-16; 157-168.
- 8 octombrie 2006: Importanța aparatului critic. Folosirea aparatului critic. Determinismul. Metoda morfologică. Morelli. Formalismul.
 - ECO, UMBERTO: *Cum se face o teză de licență*. Craiova: Pontica 2000. pp. 168-198.
 - KULTERMANN, UDO: *Istoria istoriei artei*. București: Editura Meridiane, 1977. vol. 2, cap. XI. Realitatea și metoda.
 - GUY MARICA, VIORICA: *Ipostaze ale picturii moderne*. București: Editura Meridiane, 1985. cap. III. Anti-impresionismul și cap. VI. De la Grigorescu la Petrașcu.
- 15 octombrie 2006: Școala vieneză de istoria artei. Direcții și evoluție. Școala germană.
 - KULTERMANN, UDO: *Istoria istoriei artei*. București: Editura Meridiane, 1977. vol. 2, cap. XV. Școala vieneză de istoria artei și cap. XVI. Descoperirea formei.
 - RIEGL, ALOIS: *Istoria artei ca istorie a stilurilor*. București: Editura Meridiane, 1998. pp. 5-34; 43-144.
 - WÖLFFLIN, HEINRICH: *Principii fundamentale ale istoriei artei*. București: Editura Meridiane, 1968. pp. 5-77.
- 22 octombrie 2006: Sociologia artei. Marxismul și istoria artelor.
 - HYDE MINOR, VERNON: *Art History's History*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1994. cap. Sociological and Marxist Perspectives.
 - ANTAL, FREDERICK: *Clasicism și romantism*. București: Editura Meridiane, 1971. cap. Puncte de vedere asupra metodei în istoria artei.

- HAUSER, ARNOLD: *The Philosophy of Art*. Cleveland and New York: Meridian Books, 1967. cap. I Introduction: The Scope and Limitations of a Sociology of Art; și cap. II The Sociological Approach: The Concept of Ideology in the History of Art.
- 29 octombrie 2006: Psihologia și istoria artei. Psihanaliza.
 - GOMBRICH, SIR ERNST H.: *Artă și iluzie*. București: Editura Meridiane, 1973. cap. Psihologia și enigma stilului.
 - HYDE MINOR, VERNON: *Art History's History*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1994. cap. Psychoanalysis and Art History.
 - HAUSER, ARNOLD: *The Philosophy of Art*. Cleveland and New York: Meridian Books, 1967. cap. III The Psychological Approach: Psychoanalysis and Art.
 - OROVEANU, ANCA: *Teoria europeană a artei și psihanaliza*. București: Editura Meridiane, 2000.
- 5 noiembrie 2006: Studiile de iconografie. Iconologia. Semiotica. Structuralismul (I)
 - WIND, EDGAR: Warburg's Concept of *Kunstwissenschaft* and its Meaning for Aesthetics. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
 - PANOFKY, ERWIN: *Meaning in the Visual Arts*. Garden City, New York: Doubleday Anchor Books, 1955. cap. 1 Iconography and Iconology: An Introduction to the study of Renaissance Art.
 - DAMISCH, HUBERT: Semiotics and Iconography. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
- 12 noiembrie 2006: Studiile de iconografie. Iconologia. Semiotica. Structuralismul (II)
 - BAL, MIEKE – BRYSON, NORMAN: Semiotics and Art History: A discussion of Context and Senders. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
 - BARTHES, ROLAND: Semiology and the Urban. în LEACH, NEIL (ed.): *Retinking Architecture*. London and New York: Routledge, 1997.
 - BARTHES, ROLAND: The Eiffel Tower. în LEACH, NEIL (ed.): *Retinking Architecture*. London and New York: Routledge, 1997.
 - ECO, UMBERTO: Function and Sign: The Semiotics of Architecture. în LEACH, NEIL (ed.): *Retinking Architecture*. London and New York: Routledge, 1997.
 - ECO, UMBERTO: How an Exposition Exposes Itself. în LEACH, NEIL (ed.): *Retinking Architecture*. London and New York: Routledge, 1997.
- 19 noiembrie 2006: Workshop (I).

- Studenții vor fi împărțiți în mai multe grupe. Fiecare grupă va simula elaborarea unei lucrări de istoria artei în conformitate cu metoda unui autor sau a unei școli.
- 25 noiembrie 2006: Feminismul.
 - NOCHLIN, LINDA: Why Have There Been No Women Artists?. în EDWARDS, STEVE (ed.): *Art and its Histories: A Reader*. New Haven and London: Yale University Press, 1999.
 - POLLOCK, GRISELDA: Differencing, Feminism and the Canon, în *Differencing the Canon: Feminist Desire and the Writing of Art's Histories*. London and New York: Routledge, 1999.
 - JONES, AMELIA: The Sexual Politics of *The Dinner Party*: A Critical Context. în EDWARDS, STEVE (ed.): *Art and its Histories: A Reader*. New Haven and London: Yale University Press, 1999.
- 3 decembrie 2006: Deconstructivismul.
 - MELVILLE, STEPHEN: The Temptations of New Perspectives. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
 - HEIDEGGER, MARTIN: The Origin of the Work of Art. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
 - SCHAPIRO, MEYER: The Still Life as a Personal Object – A Note on Heidegger and van Gogh. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
 - DERRIDA, JACQUES: Restitutions of the truth in pointing [*Pointure*]. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
- 10 decembrie 2006: Modernitate, modernism și istoria artelor.
 - FOUCAULT, MICHEL: *Ce este un autor. Studii și conferințe*. Cluj-Napoca: Idea, 2004. pp. 11-62.
 - GREENBERG, CLEMENT: Avant-Garde and Kitsch. în EVERETT, SALLY (ed.): *Art Theory and Criticism. An Anthology of Formalist, Avant-Garde, Contextualist and Post-Modernist Thought*. Jefferson, North Carolina and London: McFarland & Company, 1991.
 - EDWARDS, STEVE (ed.): *Art and its Histories: A Reader*. New Haven and London: Yale University Press, 1999. pp. 211-224.
 - PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998. pp. 315-395.
- 17 decembrie 2006: Visual culture
 - STURKEN, MARIA – CARTWRIGHT, LISA: *Practices of Looking: An Introduction to Visual Culture*. Oxford; Oxford University Press, 2001. Introduction, cap. 1 și cap. 9. sau online cap 1: <http://fds.oup.com/www.oup.co.uk/pdf/bt/looking/pol->

chapter01.pdf; pentru imagini vezi:
<http://www.arts.rpi.edu/~ruiz/PracticesofLooking/PracticesofLooking.htm> și cap. 9:
<http://fds.oup.com/www.oup.co.uk/pdf/bt/looking/pol-chapter09.pdf>.

- MIRZOEFF, NICHOLAS (ed.): *The Visual Culture Reader*. London: Routledge, 1998. pp. 3-49.
- BENJAMIN, WALTER: *The Work of Art in The Age of Mechanical Reproduction*. în EVANS, JESSICA – HALL, STUART (eds.): *Visual Culture: The Reader*. London: Sage Publications, 1999.
- 7 ianuarie 2007: Muzeologia.
 - DUNCAN, CAROL: *The Art Museum as Ritual*. în PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998.
 - EDWARDS, STEVE (ed.): *Art and its Histories: A Reader*. New Haven and London: Yale University Press, 1999. pp. 211-224. pp.302-319.
- 14 ianuarie 2007: Workshop (II)
 - în această întâlnire vor fi alese două imagini care vor fi analizate urmându-se diferite scheme interpretative. Studenții vor fi împărțiți în mai multe grupe fiecare urmând să își asume o anumită abordare metodologică.

VII. Modul de evaluare:

Evaluarea se va face atât în cadrul colocviului (25%) și a lucrării finale (25%), dar și pe baza activității din timpul semestrului (25%) precum și a evoluției în cadrul workshopului, care are și rolul unei verificări pe parcurs (25%).

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența la seminar este obligatorie, de asemenea este foarte importantă participarea la cele două workshop-uri, întrucât la calcularea notei finale acestea au o pondere însemnată.

Elaborarea lucrărilor este obligatorie, data limită pentru predarea acestora este 1 februarie ora 12.00.

Discuțiile, dezbaterile și colaborările cu ceilalți studenți (în forma unor răspunsuri, replici la prezentări sau prezentări comune) sunt încurajate și vor duce la o mai bună înțelegere a subiectului. Însă, orice lucrare scrisă care include material citat fără note de subsol care să facă trimitere la sursa originală, fraze introduse fără ghilimele, informații și idei preluate din orice altă sursă (inclusiv Internet) fără trimiteri corespunzătoare sau lucrări care au fost elaborate în orice alt fel de către terți și prezentate ca rezultate ale propriei munci vor fi considerate ca încălcare a onestității academice și vor fi tratate în consecință. Plagiatul precum și orice tentativă de fraudare a examinării (copiat, notițe, discuții etc) vor fi sancționate. Cazurile grave vor fi supuse atenției Consiliului profesoral al Facultății.

IX. Bibliografia opțională:

- LEACH, NEIL (ed.): *Retinking Architecture*. London and New York: Routledge, 1997. (B.C.U., filiala istoria artei)
- MIRZOEFF, NICHOLAS (ed.): *The Visual Culture Reader*. London: Routledge, 1998. (B.C.U., filiala istoria artei)
- EDWARDS, STEVE (ed.): *Art and its Histories: A Reader*. New Haven and London: Yale University Press, 1999. (B.C.U., filiala istoria artei)
- PREZIOSI, DONALD (ed.): *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Oxford: Oxford University Press, 1998. (B.C.U., filiala istoria artei)
- FERNIE, ERIC (ed.): *Art History and Its Methods: A critical Anthology*⁴. London: Phaidon, 1999. (B.C.U., filiala istoria artei)
- EVANS, JESSICA – HALL, STUART (eds.): *Visual Culture: The Reader*. London: Sage Publications, 1999. (B.C.U., filiala istoria artei)
- EVERETT, SALLY (ed.): *Art Theory and Criticism. An Anthology of Formalist, Avant-Garde, Contextualist and Post-Modernist Thought*. Jefferson, North Carolina and London: McFarland & Company, 1991. (B.C.U., filiala istoria artei)
- CANTOR, PETER F.: *Twentieth-Century Culture: Modernism to Deconstruction*. New York: Peter Lang, 1988. (B.C.U., filiala istoria artei)